

Hva er
RELIGIONSFRIHET?

Kjenn rettighetene dine

FORBEREDT AV
DEN INTERNASJONALE SCIENTOLOGIKIRKEN

2017 UTGAVE

Hva er
RELIGIONSFRIHET?
Kjenn rettighetene dine

FORBEREDT AV
DEN INTERNASJONALE SCIENTOLOGIKIRKEN
2017 UTGAVE

Formålet med denne publikasjonen

Fra forfølgelse av religiøse minoriteter til spørsmål som dreier seg om religiøs tilbedelse, overbevisninger, ritualer, tilkjennegivelse, organisasjon, påkledning, symboler, utdanning, registrering og diskriminering på arbeidsplassen, spørsmål om religiøs frihet har nådd en fremtredende plass i globale overskrifter.

Likevel er det mange som ikke forstår hva som kommer inn under området religionsfrihet eller hva uttrykket egentlig betyr. Denne publikasjonen er lagd for å lette forståelsen av retten til *religions-* eller *trosfrihet* og dens betydning i prinsipper om universelle menneskerettigheter og internasjonale lover om menneskerettigheter.

Hva er
RELIGIONSFRIHET?

INNHALDSFORTEGNELSE

L. Ron Hubbard, Scientologikirken og religiøs frihet	1
Verdenserklæringen om menneskerettigheter og Den internasjonale menneskerettighets-loven	3
En universell menneskerettighet	5
Økende bølge av globale angrep	7
Vidtrekkende og dyp	9
Absolutt og ubetinget rett til overbevisning	11
To dimensjoner	13
Frihet til å tilkjenne en religion eller tro	15
Religiøse minoriteters rettigheter	17
Foreldres og barns rettigheter	19
Frihet fra tvang	21
Frihet fra diskriminering	23
Rettigheter til arbeidsgivere, ansatte og frivillige	25
Danning, registrering eller anerkjennelse av juridiske religiøse entiteter	27
Begrensninger strengt tolket	29
Religionsfrihet: En fundamental rettighet	31
Økende sosial fiendtlighet mot religion i media	33
Charter om journalistisk etikk med hensyn til respekt for religion eller tro	35
ORDLISTE	39
REFERANSER	47

L. Ron Hubbard, Scientologikirken og religiøs frihet

Religiøs frihet og toleranse har alltid vært et viktig prinsipp i Scientologis hjerte. Scientologis trosbekjennelse av 18. februar 1954, skrevet av L. Ron Hubbard, grunnleggeren av Scientologi-religionen, erklærer:

Vi i denne Kirke tror: At alle mennesker har en umistelig rett til sine egne religiøse praksiser og utøvelsen av dem.

I sine skrifter og foredrag engasjerte han seg i å fremme og beskytte religiøs frihet og religiøs toleranse for medlemmer av alle trosretninger. For eksempel, i sitt verk *Veien til lykke*, en ikke-religiøs moralkodeks han skapte, skrev han:

Ethvert råd man kunne gi en annen om dette emnet [religiøs frihet] er sikrest når det ganske enkelt forfekter retten til å tro slik man selv velger. Man har full frihet til å fremholde sine egne overbevisninger for anerkjennelse. Man er i fare når man søker å angripe andres overbevisninger, og i enda større grad når man angriper og prøver å skade andre på grunn av deres religiøse overbevisninger.¹

På samme vis har Scientologikirken mens den har eksistert, engasjert seg i aktiviteter om å fremme og beskytte religiøs frihet for alle rundt om i verden. Scientologer brenner for dette prinsippet, noe som viser seg i deres løfte om å «støtte religionsfriheten» til «det beste for alle.»²

Verdenserklæringen om menneskerettigheter og Den internasjonale menneskerettighets-loven

Kampen for religiøs frihet har pågått i tusenvis av år. Opprettelsen av lovfestede forpliktelser innen internasjonale menneskerettigheter om å definere og beskytte denne retten fant imidlertid ikke sted før adopteringen av Verdenserklæringen om menneskerettigheter av 1948 («Verdenserklæringen»), som erklærer i artikkel 18: «Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet.»

Verdenserklæringen ble skapt som svar på holocaustredslene i andre verdenskrig. Før holocaust hevdet mange at menneskerettigheter var et innenriksanliggende som skulle bli overvåket og håndhevd av regjeringsmakten i hvert land. Dette synspunktet utviklet seg ettersom verden fikk høre om omfanget av grusomheter, og førte til en bevegelse for internasjonalt beskyttede menneskerettigheter som var universelle og umistelige.

Viktigheten av religiøs frihet som en sentral menneskerettighet ble tatt imot av det globale samfunnet i Verdenserklæringen om menneskerettigheter. I den aller første setningen i innledningen til Verdenserklæringen erklæres det at «anerkjennelsen av iboende verdighet og av like og umistelige rettigheter for alle medlemmer av menneskeslekten er grunnlaget for frihet, rettferdighet og fred i verden.» Det er denne anerkjennelsen av menneskehetens iboende verdighet som har blitt den drivende kraften for beskyttelse og fremme av religiøs frihet og alle menneskerettigheter.

I 1966 vedtok De forente nasjoner (FN) en rettslig håndhevbar traktat, Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter (Konvensjonen), som utvidet omfanget av retten til religions- eller trosfrihet og skaffet Menneskerettighetskomiteen (en samling av uavhengige eksperter på menneskerettigheter) makt til å overvåke implementeringen av Konvensjonen. Denne traktaten trådte i kraft i 1976. Sammen med Verdenserklæringen om menneskerettigheter og Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ICESCR), danner Konvensjonen Den internasjonale menneskerettighets-loven.

FNs Erklæring om avskaffelse av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro, vedtatt av FN's Generalforsamling i 1981, er lagd for å gi uttrykk for FN's sterke

standpunkt mot religiøs diskriminering og religiøs intoleranse. Den beskriver også i detalj de vidtrekkende rettighetene som er dekket under området religiøs frihet gjennom manifestering av ens religiøse overbevisninger.

En universell menneskerettighet

Religions- eller trosfrihet er en fundamental rettighet ethvert menneske har. Den er en universell menneskerettighet som gjelder for alle personer i samme grad overalt, uansett hvem de er, hvor de bor, alder, kjønn, rase eller etnisitet og hva de tror eller ikke tror på.³

Religions- eller trosfrihet er et vidtfavnende knippe av rettigheter som dekker et bredt spektrum av atskilte, men likevel forbundne spørsmål. Retten til frihet for religion eller tro omfatter samvittighetsfrihet og forpliktelse til religion eller tro angående alle saker.⁴ Det er ikke et privilegium gitt av en regjering, men en persons rettighet gitt ved fødselen. Som det minnes om i Verdenserklæringen om menneskerettighetene: «[alle] er utstyrt med verdighet og samvittighet.»

Retten til religions- eller trosfrihet er av natur og uløselig sammenflettet med andre grunnleggende rettigheter, herunder retten til ytrings- og meningsfrihet, organisasjonsfrihet og de universelle prinsippene om ikke-diskriminering og likhet for alle.

Religions- eller trosfrihet er til nytte for alle. Den er et middel til, gjennom aktiviteter basert på tro, å oppnå demokratisering, mangfold og trygghet; religionsfrihet reduserer også fattigdom gjennom økonomisk og sosial utvikling. Det ligger i hjertet av demokratiske prinsipper som bidrar til et fritt og åpent samfunn, moral, gjennomsiktighet, rettsikkerhet, etisk behandling av andre, fred og fremme av andre menneskerettigheter.

I kontrast til dette bidrar restriksjoner i religionsfrihet til polarisering og diskriminering mellom samfunn, til å undergrave demokratisering og sikkerhet og til å fremme ekstremistgrupper.

Økende bølge av globale angrep

I dag er rett til religions- og trosfrihet under angrep over hele verden. En nylig global undersøkelse gjort av Pew Research Center fokusert på 197 land og territorier som utgjør 99,5 prosent av verdens befolkning. Den fant at omtrent fem milliarder mennesker, 75 prosent av verdens befolkning, bor i land med sterke restriksjon fra regjeringsmakten på religion, eller store sosiale fiendtligheter som omfatter religion, som ofte sikter mot religiøse minoriteter.

Urovekkende nok har disse alvorlige restriksjonene mot religionsfrihet økt over hele verden. Rapporten gir konkret bevis på at i hver av de fem store regionene av verden var det et økende nivå av restriksjoner på religionsfrihet.⁵

Vidtrekkende og dyp

Retten til religions- eller trosfrihet rekker vidt og dypt. Den er en fundamental frihet som omfatter alle religioner og livssyn. Den beskytter teistiske og ikke-teistiske livssyn, så vel som retten til ikke å bekjenne seg til noen religion.⁶

Slik FNs Menneskerettighetskomite påpekte i sin endelige tolkning av retten til religionsfrihet under FNs internasjonale menneskerettighets-lov, skal uttrykkene *tro* og *religion* fortolkes liberalt. De er ikke begrenset til tradisjonelle religioner, eller til religioner og trosretninger med hevdvunne særpreg eller til praksiser som er sammenlignbare med de i tradisjonelle religioner. Retten til trosfrihet omfatter nylig etablerte religioner og religiøse minoriteter som kan bli gjenstand for fiendtlighet fra et dominerende religiøst samfunn.⁷

En vanlig definisjonsfeil er å kreve at det er nødvendig med en tro på Gud for å bli ansett som en religion. Det mest opplagte moteksemplet er klassisk buddhisme, som ikke-teistisk, og hinduisme, som er polyteistisk. En slik snever definisjon er i konflikt med fundamentale menneskerettigheter.⁸

Absolutt og ubetinget rett til overbevisning

En person har en absolutt og ubetinget rett til å holde fast ved enhver religion eller tro. Det kan ikke under noen omstendigheter bli satt grenser for overbevisninger.⁹

Internasjonal lover om menneskerettigheter tillater ingen begrensninger av noe slag i friheten til å ha eller anta en religion eller tro etter ens eget valg. Denne friheten er betingelsesløst beskyttet, som i retten til å hevde meninger uten innblanding. I overensstemmelse med disse rettighetene kan ingen bli tvunget til å avsløre tilslutning til en religion eller tro. På samme måte kan ingen bli avkrevd å erklære ikke-tilslutning til religiøse overbevisninger for å oppnå ansettelse eller andre sosiale eller økonomiske goder.¹⁰

To dimensjoner

Det finnes to dimensjoner av religiøs frihet. Det omfatter enkeltpersoners og religiøse samfunns rett til å praktisere eller tilkjenne sin religion, offentlig eller privat, gjennom «tilbedelse, feiring, skikk og undervisning».¹¹

Den første dimensjonen dekker den enkeltes rettigheter til fritt å gi uttrykk for sin religion eller tro. Den andre dimensjonen dekker rettighetene til religiøse grupper som representerer et fellesskap av medtroende, til å gi uttrykk for sin religion gjennom religiøse ritualer og samfunnspraksiser, og å strukturere sine interne religiøse affærer gjennom legale enheter og institusjoner.

Frihet til å tilkjennegi en religion eller tro

Friheten til å tilkjennegi religion eller tro gjennom tilbedelse, feiring, praksis og undervisning omfatter et bredt og variert spekter av handlinger som er beskyttet for både enkeltpersoner og religiøse samfunn. Disse handlingenes forbindelse med religion eller tro må betraktes ut fra hvert enkelt tilfelle.¹²

De følgende religionsmanifestasjonene representerer religiøse handlinger som har blitt internasjonalt anerkjent som å falle inn under området til og beskyttelsen av religiøs frihet. Slike handlinger inkluderer, men er ikke begrenset til, disse frihetene:

- å tilbe eller samles i forbindelse med en religion eller tro, og å etablere og opprettholde steder for disse formålene
- å etablere og opprettholde religiøse, veldedige eller humanitære institusjoner
- å lage, skaffe seg og bruke i et tilstrekkelig omfang de nødvendige artiklene og materialene som har med en religions eller trosretnings ritualer eller skikker å gjøre
- å skrive, dele ut og disseminere relevante publikasjoner
- å undervise i en religion eller tro på steder som passer for disse formålene
- å be om og motta frivillige finansielle og andre bidrag
- å trene, utnevne eller velger ledere, geistlige og lærere det forlanges av kravene og standardene for enhver religion eller tro
- å overholde hviledager og å feire helligdager og seremonier i samsvar med forskriftene i ens religion eller tro
- å kommunisere fritt med enkeltpersoner og samfunn i saker som angår religion og tro på nasjonale og internasjonale nivåer¹³

Begrepet å tilbe gjelder rituelle og seremonielle handlinger som gir direkte uttrykk for tro, så vel som forskjellige praksiser som er vesentlige for slike handlinger, inkludert bygging av steder for tilbedelse, bruken av rituelle prosedyrer, religiøse artefakter og gjenstander, og visning av symboler.

Overholdelsen og utøvelsen av religion eller tro kan inkludere ikke bare seremonielle handlinger, men også slike skikker som å følge krav til diet, være iført særskilte klær eller dekke, deltakelse i ritualer forbundet med visse livsstadier og bruken av et bestemt språk som vanligvis snakkes av en gruppe. I tillegg kan praksisen og undervisningen i religion eller tro omfatte

handlinger som er avgjørende for religiøse gruppers gjennomføring av sine grunnleggende anliggender, slik som frihet til å etablere seminarer eller religiøse skoler og frihet til å gjøre i stand og distribuere religiøse tekster eller publikasjoner.¹⁴

Friheten til å gi uttrykk for religion eller tro omfatter også retten til på fredelig vis å dele ens religion eller tro med andre, uten å være avhengig av godkjenning fra statlige myndigheter eller et annet religiøst samfunn. Enhver begrensning av friheten til å gi uttrykk for religion eller tro må være eksepsjonell og i samsvar med internasjonale standarder.¹⁵

Religiøse minoriteters rettigheter

Hver religion er et eller annet sted en religiøs minoritet. Religions- eller trosfrihet innebærer også å vise behørig hensyn og respekt til personer som tilhører religiøse minoriteter. Disse personene har rett til å finne glede i sin egen kultur, å bekjenne seg til og praktisere sin egen religion og til å bruke sitt eget språk, privat og offentlig, fritt og uten noen innblanding eller noen form for diskriminering. Stater må derfor beskytte minoriteters eksistens og religiøse identitet innenfor sine territorier og hjelpe på vilkår for å fremme den identiteten.

Foreldres og barns rettigheter

Sivilisasjonens historie og kultur gjenspeiler en sterk tradisjon der foreldre tar seg av sine barns oppfostring og oppdragelse. Hovedrollen foreldrene har med å oppdra sine barn er nå grunnfestet utover debatt som en varig universell rettighet.¹⁶

Internasjonal lov om menneskerettigheter er entydig når det gjelder foreldres rett til å oppdra sine barn i samsvar med deres religion eller tro. Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter og Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter krever at stater har respekt for foreldres frihet, og når det er aktuelt, juridiske verger, til å sørge for at den religiøse og moralske utdannelsen av deres barn er i samsvar med deres egne overbevisninger.¹⁷

Barna nyter godt av retten til å ha tilgang til utdanning i spørsmål om religion eller tro, i samsvar med sine foreldres eller foresattes ønsker. Omvendt kan de ikke bli tvunget til å motta undervisning i religion eller tro mot sine foreldres eller foresattes ønsker, der barnets beste interesser blir det styrende prinsippet.¹⁸

Under utøvelsen av eventuelle funksjoner den påtar seg i forbindelse med utdanning og undervisning, må Staten respektere foreldres rett til å sørge for at slik utdanning og undervisning er i samsvar med deres egne religioner og filosofiske overbevisninger.¹⁹ Barn av religiøse minoriteters tvungne deltakelse i religiøs utdanning i en tro en majoritet har, eller i kurs lagd for å indoktrinere dem imot deres spesielle religion eller tro, er forbudt.

I henhold til internasjonale lover om menneskerettigheter er Stater ikke bare nødt til å respektere religions- eller trosfrihet, men også å beskytte slik frihet mot utilbørlig innblanding fra tredjeparter. I tillegg bør Stater fremme en atmosfære av toleranse og verdsettelse av religiøs mangfold i skoler. Skoleutdanning kan og bør bidra til eliminering av negative klisjeaktige bilder som ofte forgifter forholdet mellom samfunn og spesielt har ugunstige virkninger på religiøse minoriteter.²⁰

Frihet fra tvang

Friheten til «å ha eller å ta opp» en religion eller tro omfatter frihet til å velge en religion eller tro, erstatte ens nåværende religion eller tro med en annen, eller å ta opp ateistiske synspunkter, så vel som retten til å holde på ens religion eller tro. Artikkel 18 i FNs internasjonale konvensjon om sivile og politiske rettigheter stenger for tvang som ville svekke retten til å ha eller ta opp en religion eller tro, herunder bruken av trusler, vold og strafferettslige eller økonomiske sanksjoner for å tvinge troende til å holde seg til sine religiøse overbevisninger og forsamlinger, å avsverge sin religion eller tro, eller å konvertere. Policyer eller praksiser med tvang som begrenser tilgang til utdanning, medisinsk pleie, ansettelse, servicekontrakter eller offentlig ansettelse gjennom bruk av obligatoriske erklæringer eller uttalelser som nekter forbindelse med en religion eller tro, strider samtidig mot menneskerettighetene.²¹

Det andre Vatikankonsilet oppsummerte og omformulerte etter nøye konsultasjon med andre trosretninger, mange av disse temaene om religiøs frihet og toleranse i *Dignitatis Humanae*, inkludert læren i denne erklæringen om frihet fra religiøs tvang:

Menneskepersonen har rett til religionsfrihet. Denne friheten betyr at alle mennesker skal være beskyttet mot tvang fra enkeltpersoners eller sosiale gruppers side eller enhver menneskelig makt på en slik måte at ingen skal bli tvunget til å handle på en måte som strider mot ens egen overbevisning, det være seg privat eller offentlig, enten alene eller sammen med andre, innen tilbørlige grenser ... Denne retten menneskepersonen har til religiøs frihet skal være erkjent i konstitusjonell lov som samfunnet styres med, og på den måten skal den bli en sivil rettighet.²²

Frighet fra diskriminering

Religiøs diskriminering er forbudt i henhold til internasjonal lov om menneskerettigheter. Ingen enkeltperson eller gruppe kan bli gjenstand for diskriminering fra noen stat, institusjon, gruppe av personer, eller person på grunn av religion eller andre overbevisninger. Dette inkluderer enhver tendens til å diskriminere mot en hvilken som helst religion eller tro av noen som helst grunn, inkludert det faktum at de er nyetablerte, ikke-teistiske, ikke-tradisjonelle eller representere religiøse minoriteter.²³

Diskriminering mennesker imellom på grunn av religion eller tro utgjør en fornærmelse mot menneskelig verdighet og en avstandtaken fra menneskerettighetene og de grunnleggende frihetene som er proklamerte i FNs internasjonale menneskerettighets-lov. Det utgjør også et hinder for vennlige og fredelige relasjoner nasjoner imellom.²⁴

Stater har en plikt til å ta effektive skritt for å beskytte alle personer innen sin jurisdiksjon mot diskriminering på grunn av religion eller tro, hva de fremsatte grunner for slik diskriminering enn er. Dette inkluderer plikten til å oppheve diskriminerende lovgivning og innføre lovgivning som beskytter religions- og trosfrihet i alle felt av sivil, økonomisk, politisk, sosialt og kulturelt liv. Stater bør også eliminere offisielle policyer og praksiser som legger til rette for slik diskriminering.²⁵

Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har konkludert at retten til religionsfrihet påbyr en plikt om streng nøytralitet fra statens side. Denne plikten krever at staten avstår fra å ta del i religiøse diskusjoner eller favorisere visse religiøse eller sekulære grupper over andre.

Menneskerettighetsdomstolen forbyr også staten å gjenfortolke, feiltolke, analysere, vurdere eller undersøke religiøse overbevisninger eller tilkjennegevlsen av disse overbevisningene. For eksempel, i *Metropolitan Church of Bessarabia og andre vs. Moldova*, (13. desember 2001), fant Menneskerettighetsdomstolen som følger:

Under utøvelse av sin kontrollmyndighet i denne sfæren og i sine forbindelser med ulike religioner, kirkesamfunn og trosretninger, har Staten en plikt til å holde seg nøytral og upartisk. Det som her står på spill er bevaringen av pluralisme og demokratiets korrekte fungering. Se Hasan og Chaush v. Bulgaria, App. Nr. 30985/96 (26. oktober 2000 § 78).

Domstolen observerer videre at i prinsippet ekskluderer religionsfriheten, hva konvensjonens formål angår, Staten fra å evaluere legitimiteten i religiøse overbevisninger eller måtene disse overbevisningene blir uttrykt på.

Rettigheter til arbeidsgivere, ansatte og frivillige

Lov om menneskerettigheter forbyr diskriminering basert på en ansatts religiøse overbevisning. Denne diskrimineringen gjelder ikke bare for ansettelse og avskjedigelse, men for alle vilkår, betingelser og privilegier for ansettelse.²⁶

Direkte diskriminering involverer mindre fordelaktig behandling basert på religion eller tro. Faktiske eksempler er hvor en arbeidsgiver nekter å ansette personer forbundet med en bestemt religion eller krever at alle potensielle ansatte skal attestere på at de ikke er del av en bestemt religion.

Indirekte diskriminering skjer der en tilsynelatende nøytral bestemmelse eller praksis ville stille medlemmer av en bestemt tro i en ugunstig stilling, med mindre den ugunstige stillingen kan bli rettferdiggjort. Faktiske eksempler er når mannlige ansatte kreves å være glattbarberte, noe som kunne diskriminere mot Sikh-menn.

Full respekt for religiøs selvstendighet omfatter erkjennelsen av at enkeltpersoner har rett til å gi uttrykk for sin religion i sine private liv ved frivillig arbeide i sitt religiøse samfunn, ved å engasjere seg i misjonæraktivitet eller andre tjenester som fremmer det religiøse kallet i lokalsamfunnet sitt.²⁷

Danning, registrering eller anerkjennelse av juridiske religiøse entiteter

De Forente Nasjoner, Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE), Den europeiske menneskerettighetsdomstolen og forbundne regionale organer har for lengst innsett viktigheten av juridisk person og entitetsstruktur for religiøse organisasjoner som en del av deres rett til religions- eller trosfrihet.

Når retten til religions- eller trosfrihet diskuteres er man mer tilbøyelige til å tenke på enkeltpersoners rett til å tro og å vise sin overbevisning gjennom tilbedelse, undervisning, feiring og praksis. Men ved nærmere ettertanke kan enkeltpersoner ikke fullt ut utøve sin rett til religiøs frihet med mindre de får lov til å danne juridiske strukturer for å organisere og operere sine religiøse samfunn.

Lover som styrer skapingen, operasjonen, registreringen og erkjennelsen av religiøse samfunn er livsnerven for religiøse samfunn. Uten noen form for status som juridisk entitet kan et religiøst samfunn ikke involvere seg i de mest elementære handlinger, slik som å eie eller leie et sted for tilbedelse, operere en bankkonto, ansette stabsmedlemmer, inngå kontrakter om tjenester, publisering og disseminering av religiøse tekster og å etablere utdanningsmessige og oppsøkende velgjørende servicer i samfunnet.

Lover som styrer tilgang til juridisk person bør være strukturert på måter som gjør det lettere for religions- og trosfrihet. Som et minimum bør adgang til de grunnleggende rettighetene forbundet med juridisk person være tilgjengelige uten vansker.²⁸ Stater bør sørge for at prosedyrer for juridisk person og religiøs registrering er raske, gjennomsiktige, rettferdige, inkluderende og ikke-diskriminerende.²⁹

Nektelse av adgang til en slik status representerer en alvorlig og utillatelig byrde på religionsfriheten.³⁰ Det er derfor lover som styrer anerkjennelse som juridisk person og registrering av religiøse organisasjoner representerer en viktig målestokk for å vurdere formen for religiøs frihet i en gitt stat.

I mange tilfeller har slike lover blitt brukt som et våpen av staten til å begrense religiøse samfunn snarere enn å lette religiøs frihet. Lover som forlanger religiøs registrering og ilegger kriminelle sanksjoner for ikke-registrert religiøs aktivitet, er strenge metoder brukt av stater til å undertrykke religionsfrihet i strid med menneskerettighetene.

Slike metoder har uten unntak blitt fordømt av FNs menneskerettighetskomité,³¹ FNs spesialrapportør for religiøs frihet,³² OSCE-panelet av religiøse eksperter i samråd med Venezia-kommisjonen,³³ Den europeiske unionen³⁴ og Den europeiske menneskerettighetsdomstolen.³⁵

Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har bestemt at det at en stat nekter å innvilge juridisk enhet-status til en forening av enkeltpersoner, religiøse eller på annen måte, dreier seg om en innblanding i utøvelsen av retten til organisasjonsfrihet. Der hvor organiseringen av et religiøst samfunn er under vurdering, har det å nekte å anerkjenne det som en juridisk enhet også blitt funnet å utgjøre en innblanding i retten til religionsfrihet slik den utøves av både samfunnet selv og dets enkelte medlemmer.³⁶

OSCE-panelet av religiøse eksperter og Venezia-kommisjonen har identifisert ytterligere problemområder innen feltet religiøs registrering og dannelse av juridisk person som må gripes fatt i for å legge til rette for religions- eller trosfrihet:

- Enkeltpersoner og grupper bør være frie til å praktisere sin religion uten registrering hvis de så ønsker;
- Krav til høyt minimumsmedlemskap bør ikke være tillatt med hensyn til å skaffe seg status som juridisk person;
- Det er ikke passende å kreve langvarig eksistens i staten før registrering er tillatt;
- Det bør settes spørsmålsteget ved andre overdrevent tyngende restriksjoner eller forsinkelse før anskaffelse av juridisk person-status;
- Bestemmelser som innrømmer overdrevent skjønn fra staters side med å gi godkjennelser bør ikke være tillatt;
- Offisielt skjønn med å begrense religiøs frihet, enten som et resultat av vage bestemmelser eller på annen måte, bør det nøye settes grense for;
- Inngrep i interne religiøse anliggender ved å drive med selvstendig gjennomgang av kirkelige strukturer, pålegge byråkratisk gjennomgang eller innskrenkninger med hensyn til religiøse avtaler og lignende, bør ikke være tillatt;
- Bestemmelser som virker retroaktivt eller som unnlater å beskytte særinteresser (for eksempel ved å kreve registrering på nytt av religiøse enheter under nye kriterier) bør bestrides;
- Adekvate overgangsregler bør stilles til rådighet når nye regler blir innført; og
- I overensstemmelse med selvstyreprinsippene bør staten ikke bestemme at noe bestemt religiøs gruppe bør være underordnet en annen religiøs gruppe, eller at religioner bør være strukturert etter et hierarkisk mønster (en registrert religiøs entitet bør ikke ha vetorett over registrering av noen annen religiøs entitet).³⁷

Begrensninger strengt tolket

I strid med ubetinget og absolutt rett til å ha en religion eller tro, kan friheten til å tilkjenne ens religion eller tro gjennom tilbedelse, feiring, praksis og undervisning bli underlagt begrensninger fra staten, men «bare undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og som er nødvendige for å beskytte offentlig sikkerhet, orden, helse eller moral eller andres fundamentale rettigheter og friheter.»³⁸ Begrensninger av noen annen grunn, slik som nasjonal sikkerhet, er forbudt.

Disse begrensningene blir strengt fortolket etter rigorøse internasjonale standarder. Stater må gå til verks fra sin forpliktelse om å beskytte den garanterte retten til religiøs frihet, herunder retten til likestilling og ikke-diskriminering. Pålagte begrensningene må være etablert ved lov og må ikke bli anvendt på en måte som undergraver retten til religionsfrihet.

Menneskerettighetskomiteen og Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har instruert embetsmenn om «å holde seg nøytrale og upartiske» i religiøse saker og har vært uvillig til å akseptere noen restriksjoner angående religion, ser på alle omtvistede tiltak med «streng gransking».³⁹ Begrensningene kan kun bli brukt til slike formål som de ble utformet for; de må være direkte forbundet og proporsjonale med de spesifikke behov de var lagd for å ta for seg. Restriksjoner kan ikke bli pålagt for diskriminerende formål eller anvendes på en diskriminerende måte. Alle restriksjoner av friheten til å tilkjenne en religion eller tro med formålet å beskytte moral må være basert på prinsippene som ikke utelukkende skriver seg fra en enkel tradisjon.⁴⁰

Religionsfrihet: En fundamental rettighet

Retten til religions- eller trosfrihet er en fundamental rettighet til hvert eneste menneske overalt. Men rundt om i verden er religionsfrihet under angrep, med økende grad av strenge restriksjoner i alle klodens fem hovedregioner i det siste tiåret.

Misbruk av retten til religionsfrihet er utbredt og påvirker folk over hele verden. Religiøse organisasjoner og enkeltpersoner som forenes i religiøse samfunn må overvinne økt underkuing når de gir uttrykk for sine overbevisninger eller tilkjenner sin religion offentlig.

Folk av god vilje kan gjøre mye for å arbeide sammen for å snu den økende trenden med religiøs undertrykkelse og styrke den universelle retten til religiøs frihet for alle. For det første kan de forstå naturen i retten til religiøs frihet og iverksette tiltak mot de pågående truslene mot den retten. For det andre kan de ta i bruk disse prinsippene om religiøs frihet ved å respektere alle trosretningers og overbevisningers rett uten å diskriminere noen. Til slutt kan de arbeide sammen med folk fra alle trosretninger for å fremme og beskytte religionsfrihet og toleranse for alle på nasjonalt og internasjonalt nivå.

Økende sosial fiendtlighet mot religion i media

Pew Research Centers globale undersøkelse om den økende bølgen av restriksjoner på religioner finner at omtrent fem milliarder mennesker, 75 prosent av verdens befolkning, bor i land med høye statlige restriksjoner på religion eller høye sosiale fiendtligheter som involverer religion, som ofte retter seg mot religiøse minoriteter.⁴¹

Det hersker ingen tvil om at media – alle former for pressen, inkludert trykk, audiovisuelle og elektroniske medier – utgjør en betydelig årsak til denne høye sosiale fiendtligheten mot religiøse grupper over hele verden. Tilfellene hvor en religion er målet for propaganda, fordommer, stereotype holdninger, feiloppfatning, misforståelser og oppfordring til hat i pressen i land over hele verden, har blitt en hærskare.

Episoden i 2005 med hensyn til utgivelsen av tegninger som viser profeten Muhammed, og de etterfølgende voldsomme reaksjoner over hele den islamske verden, økte det globale samfunnets oppmerksomhet om misforståelser og mangel på informasjon innen media om saker som vedrører religion og tro. Likevel fortsetter fordommer og feilinformasjon i pressen å være en svøpe, noe som driver frem religiøs diskriminering og gir næring til fiendtlighet mot utpekte trosretninger.⁴²

For øyeblikket eksisterer det intet universelt sett av prinsipper, regler eller standarder i dette kritiske området vedrørende skildring av religion eller tro i media. Uten klare formuleringer av slike prinsipper og standarder, finnes det ingen effektive midler til å vurdere om nyhetsrapporter overtrer universelle menneskerettigheter mens de avler diskriminering eller til og med vold rettet mot enkeltpersoner på grunn av deres religiøse tilknytning.

Tiden har kommet for å samordnet et sett med standarder basert på prinsippene om menneskerettigheter som utgjør retten til religion, for å veilede media i området religion eller tro. Til å ta fatt på dette presserende behovet finnes det i den neste seksjonen et foreslått Charter om journalistisk etikk med hensyn til respekt for religion eller tro («Charter») som et verktøy til å utdanne media i retten til religiøs frihet og å etablere egnede standarder for religiøs toleranse under rapportering av religiøse saker.

Dette Charter ble skapt ved å dra nytte av over førti nasjonale etikk-kodekser for journalistikk, mer enn tre hundre kodekser for profesjonelle journalister samt de relevante dokumentene som samordner standardene til OSSE, Europarådet og FN som finnes i denne publikasjonen. Charteret tar hensyn til de dominerende prinsippene for ytringsfrihet og religionsfrihet og forsøker å finne en passende middelvei som bevarer begge disse fundamentale frihetene.

Charter om journalistisk etikk med hensyn til respekt for religion eller tro

1. INTEGRITET OG ANSVARLIGHET

Journalister er ansvarlige for de sosiale og politiske konsekvensene av sine handlinger og har en plikt til å opprettholde de høyeste etiske og profesjonelle standarder.

Journalister skal samvittighetsfullt bestrebe seg på å rapportere sannheten; respektere publikums rett til å kjenne sannheten; sørge for at all informasjon de disseminerer er rettferdig og objektiv; omgående og iøynefallende korrigere eventuelle unøyaktigheter i materialet; og by på retten til svar i hensiktsmessige tilfeller.

Media⁴³ er ansvarlig for ethvert materiale som publiseres gjennom det.

2. YTRINGSFRIHET OG ETISK ANSVARLIGHET

Publikums rett til informasjon er en fundamental rettighet og hjørnesteinen i et fritt og demokratisk samfunn. Følgelig utøver media en essensiell rolle i samfunnet som krever stor ansvarsfølelse for publikum. Ytringsfrihet, retten til informasjon og pressefrihet representerer demokratiets hjerte. Frie, uavhengige medier er avgjørende for å sikre åpenhet og et åpent og robust demokratisk samfunn; det bidrar til utvikling og styrking av effektive demokratiske systemer.

Ansvarlige medier erkjenner den vitale nødvendigheten av fri flyt av informasjon og virkningen det har på å forme offentlig innsikt. Det er oppmerksom på sitt etiske ansvar overfor publikum og på sitt behov for å respektere og beskytte menneskerettigheter.

Ansvarlige medier har rett og plikt til å rapportere og å kommentere alle saker av offentlig interesse med respekt for enkeltpersoners og institusjoners rettigheter og friheter. Det fremmer forståelse og deltakelse i den demokratiske prosessen for alle.

Ansvarlige medier gir fritt uttrykk for personlige eller gruppeoppfatninger innenfor rammene av pluralistisk konkurranse om ideer. Det aksepterer at ytringsfrihet kan være underlagt restriksjoner og begrensninger når andre fundamentale rettigheter er i fare. Det utviser spesiell omtanke for ikke å overtre andre fundamentale menneskerettigheter og tar hensyn til enkeltpersoners rett til privatliv, ære og verdighet mens det fremmer fri flyt av informasjon.

Ansvarlige medier respekterer rådende etiske og moralske standarder og unngår å bli villig redskap for det sjokkerende eller respektløse.

Ansvarlige medier fremmer publikums rett til å vite og retten til å ytre seg fritt. Det sikter mot å fremme fri flyt av informasjon og gjennomsiktighet, og holder seg til prinsipper som fremmer og forsvare respekt for menneskelig verdighet og religiøse overbevisninger slik det er gjenspeilt i FNs resolusjon om å bekjempe ærekrenkelser av religioner.

Ansvarlige medier streber etter fred, demokrati, sosial utvikling og respekt for menneskerettigheter. Det anerkjenner, respekterer og forsvare meningsforskjeller. Det motsetter seg diskriminering basert på enhver grunn.

Ansvarlige medier gjør ivrige forsøk på å redusere uvitenhet, skape større forståelse, mildne kulturell og religiøs ufølsomhet blant folkeslag, og legger til rette for dialog mellom nasjoner.

Ansvarlige medier sørger for at fremvisning og disseminering av bilder retter seg etter de samme krav og høye etiske standarder som for skriftlige eller muntlige presentasjoner.

3. RELIGIØS DISKRIMINERING OG ETISK ANSVARLIGHET

Ansvarlige medier tjener som en vakthund for å beskytte fundamentale rettigheter. Derfor fyrer det ikke opp under eller fremkaller diskriminering basert på etnisitet, religion, kulturelle tradisjoner eller lignende grunner. Det anerkjenner og respekterer mangfold og minoriteters rettigheter.

Ansvarlige medier unngår diskriminerende eller vanærende henvisninger til religiøse overbevisninger og åndelige verdier.

Ansvarlige medier henviser ikke til religioner eller religiøse institusjoner i en skadelig, fordomsfull eller nedsettende sammenheng; når religiøse henvisninger er vesentlige for det rapporterte materialet eller for å lette forståelsen, gjøres de på en nøyaktig, rettferdig, upartisk og respektfull måte.

Ansvarlige media avstår fra å gjenfortolke, feiltolke, analysere, bedømme eller undersøke religiøse overbevisninger eller uttrykk for disse overbevisningene. I stedet håndhever det en streng plikt om nøytralitet og objektivitet – aksepterer det religionen setter frem som sine sanne overbevisninger uten misbilligelse, forakt, nedlatenhet, fordom eller latterliggjøring.

Ansvarlige medier forstyrrer ikke hellige saker som har å gjøre med trosbekjennelse, religiøse ritualer og religiøse institusjoner. Det avholder seg fra å oppmuntre til eller anspore til diskriminering, hån, forakt eller hat basert på religion eller tro.

Ansvarlige medier gir en rettferdig og umiddelbar mulighet for svar på unøyaktigheter og stereotype ting angående religiøse organisasjoner eller påvirkede medlemmer når det på rimelig vis bes om det.

Ansvarlige medier unngår å gi stereotype religiøse fremstillinger og assosierer ikke noen religion eller tro med krenkelser av menneskerettighetene eller terrorisme.

Ansvarlige medier avveier fundamentale menneskerettigheter, inkludert retten til å være fri fra diskriminering basert på religion eller tro med retten til ytringsfrihet og publikums rett til å vite. Det viser spesiell følsomhet når det har å gjøre med religiøse spørsmål for å unngå all forskjell, utelukkelse, restriksjon eller preferanse basert på religion eller tro som har annullering eller svekkelse av menneskerettigheter som formål.

4. PROVOKASJON OG ETISK ANSVARLIGHET

Ansvarlige medier fremmer aldri religiøst hat. Det unngår omhyggelig å skape fiendtlighet mot religioner og deres medlemmer, som er egnet til å føre til nært forestående vold eller systematisk berøvelse av menneskerettigheter.

Ansvarlige medier avstår fra å fremprovosere aggresjon, hat, diskriminering og enhver form for vold rettet mot enkeltpersoner og organisasjoner på grunn av deres religiøse overbevisninger og omgang. Det holder seg våkent for alvorlig fare forbundet med å tolerere eller oppmuntre til vold, diskriminering, hat og intoleranse av religiøse grunner.

Ansvarlige medier avholder seg fra å egge til overskuelig vold, hisse til hat, stigmatisere religioner og deres tilhengere og avføde ulikhet basert på religion eller tro. Det er følsomt for å unngå å såre religiøse overbevisninger og bidra til konflikter mellom religioner og deres medlemmer på grunn av religiøse forskjeller.

ORDLISTE

MENNESKERETTIGHETSORGANER, ARTIKLER OG VERKTØY ANGÅENDE RELIGIONSFRIHET

VERDENSERKLÆRINGEN OM MENNESKERETTIGHETENE

Verdenserklæringen representerer en milepæl i menneskerettighetenes historie. Skissert av representanter fra land fra alle regioner i verden, ble Verdenserklæringen offentlig proklamert av Generalforsamlingen i De Forente Nasjoner i Paris den 10. desember 1948 (Generalforsamlingens resolusjon 217 A [III]).⁴⁴

ARTIKKEL 18, VERDENSERKLÆRINGEN

Artikkel 18 i Verdenserklæringen om menneskerettigheter sier:

Enhver har rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet. Denne rett omfatter frihet til å skifte religion eller tro, og frihet til enten alene eller sammen med andre, og offentlig eller privat, å gi uttrykk for sin religion eller tro gjennom undervisning, utøvelse, tilbedelse og ritualer.

INTERNATIONAL COVENANT ON CIVIL AND POLITICAL RIGHTS (ICCPR) (DEN INTERNASJONALE KONVENSJONEN OM SIVILE OG POLITISKE RETTIGHETER)

ICCPR er en multilateral traktat vedtatt av De forente nasjoners generalforsamling den 16. desember 1966, som har vært i kraft siden 23. mars 1976. ICCPR forplikter stater til å beskytte politiske og sivile rettigheter for mennesker, inkludert rettighetene til religiøs frihet, ytringsfrihet og organisasjonsfrihet. Fra og med 2013 har 167 land forpliktet seg til å opprettholde ICCPR.⁴⁵

ARTIKKEL 18, ICCPR

Artikkel 18 i ICCPR erklærer:

1. Enhver skal ha rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet. Denne rett skal omfatte frihet til å bekjenne seg til eller anta en religion eller tro etter eget valg, og frihet til alene eller sammen med andre, offentlig eller privat, å utøve sin religion eller tro gjennom gudstjeneste, iakttagelse av religiøse skikker, andaktsøvelser og undervisning.

ORDLISTE

2. Ingen må utsettes for tvang som vil kunne innskrenke hans frihet til å bekjenne seg til eller å anta en religion eller tro etter eget valg.
3. Friheten til å utøve en religion eller tro skal ikke være gjenstand for andre begrensninger enn slike som er foreskrevet i lov og som er nødvendig for å beskytte den offentlige sikkerhet, orden, helse eller moral, eller andres grunnleggende rettigheter og friheter.
4. Konvensjonspartene forplikter seg til å respektere foreldres, og i tilfelle vergers, frihet til å sørge for sine barns religiøse og moralske oppdragelse i samsvar med deres egne overbevisninger.

INTERNASJONAL KONVENSJON OM ØKONOMISKE, SOSIALE OG KULTURELLE RETTIGHETER (ICESCR)

ICESCR er en multilateral traktat vedtatt av De Forente Nasjoners Generalforsamling den 16. desember 1966, som har vært i kraft siden 3. januar 1976. ICESCR forplikter stater til å beskytte økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter for mennesker, inkludert retten til arbeid, retten til helse, retten til utdanning, og retten til en tilstrekkelig levestandard. Fra og med 2013 har 160 land forpliktet seg til å opprettholde ICESCR.⁴⁶

DEN INTERNASJONALE MENNESKERETTIGHETS-LOVEN

Sammen utgjør Verdenserklæringen om menneskerettighetene, Internasjonal konvensjon om sivile og politiske rettigheter og Internasjonal konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter Den internasjonale menneskerettighets-loven. Den internasjonale menneskerettighets-loven inneholder en omfattende beskyttelse av menneskerettigheter for alle. Det har blitt hyllet som «en veritabel Magna Charta som markerer menneskehetens ankomst til en livsviktig fase: Den bevisste ervervelsen av menneskelig verdighet og verdi».⁴⁷

FNs ERKLÆRING OM AVSKAFFELSE AV ALLE FORMER FOR INTOLERANSE OG DISKRIMINERING BASERT PÅ RELIGION ELLER TRO

Erklæringen ble vedtatt av FNs Generalforsamling den 25. november 1981. Erklæringen er en av de viktigste internasjonale dokumenter som beskytter religionsfrihet. Erklæringen uttrykker FNs sterke posisjon mot religiøs diskriminering og religiøs intoleranse. Den beskriver også i detalj de vidtrekkende rettighetene som er dekket under området religiøs frihet gjennom manifestering av ens religiøse overbevisninger.

Artiklene 2 og 3 i Erklæringen av 1981 bekrefter på nytt ICCPRs antidiskrimineringsnormer. Avsnitt 1 av Artikkel 2 sier: «Ingen skal bli gjenstand for diskriminering av noen stat, institusjon, gruppe av personer eller person basert på religion eller andre overbevisninger.»

Artiklene 1 og 6 gir en omfattende liste over rettigheter til frihet for tanke, samvittighet og religion. Disse inkluderer retten til (1) «tilbedelse eller å samles i forbindelse med en religion

eller tro, og å etablere og opprettholde steder for disse formålene», (2) «å etablere og opprettholde veldedig eller humanitære institusjoner», (3) «lage, skaffe seg og bruke i et tilstrekkelig omfang de nødvendige artikler og materialer som har å gjøre med ritualer eller skikker av en religion eller tro», (4) «skrive, utgi og disseminere relevante publikasjoner i disse områdene», (5) «undervise i en religion eller tro på steder som passer for disse formålene», (6) «be om og motta frivillige finansielle og andre bidrag fra enkeltpersoner og institusjoner», (7) «ha hviledager og å feire helligdager og seremonier i samsvar med forskriftene i ens religion eller tro», og (8) «å etablere og opprettholde kommunikasjoner med enkeltpersoner og lokalsamfunn i saker som angår religion og tro på nasjonale og internasjonale nivåer.»⁴⁸

DE FORENTE NASJONERS KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER (CRC)

CRC er en traktat vedtatt av De Forente Nasjoners Generalforsamling den 20. november 1989 som har vært i kraft siden 2. september 1990. CRC setter frem de religiøse, sivile, politiske, økonomiske, sosiale, helse- og kulturelle rettighetene for barn. CRC definerer *barn* som ethvert menneske under 18 år, med mindre myndighetsalderen er oppnådd tidligere i en stats nasjonale lovgivning.

ARTIKKEL 14, CRC

Artikkel 14 av Konvensjon om barnets rettigheter (CRC) erklærer:

1. Medlemslandene skal respektere barnets rett til tanke-, samvittighets- og religionsfrihet.
2. Medlemslandene skal respektere rettighetene og pliktene til foreldre og, når det er aktuelt, juridiske verger, for å gi retning til barn i utøvelsen av hans eller hennes rett i samsvar med barnets skiftende kapasitet.
3. Frihet til å manifestere ens religion eller tro kan bare være undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige for å beskytte offentlig sikkerhet, orden, helse eller moral eller de fundamentale rettighetene og frihetene til andre.⁵⁰

DE FORENTE NASJONERS MENNESKERETTIGHETSKOMITE

De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomite («Human Rights Committee») er et organ sammensatt av atten uavhengige eksperter som har oppgaven med å overvåke stater overholdelse av Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, inkludert retten til religionsfrihet beskyttet av Artikkel 18 i ICCPR. Statlige parter bes om rutinemessig å gi Menneskerettighetskomiteen rapporter som viser at de etterkommer å beskytte rettighetene som er formulert i ICCPR.

Som en del av sine plikter utgir Menneskerettighetskomiteen definerende fortolkninger av rettighetene som er formulert i ICCPR for å veilede stater i å imøtekomme sine forpliktelser om å beskytte disse rettighetene. Disse definerende fortolkningene av rettigheter er kjent som

ORDLISTE

Generelle kommentarer. Den generelle kommentar om retten til religionsfrihet, utgitt i 1993, er henvist til som *Generell kommentar 22*. Generell kommentar 22 består av elleve omfattende avsnitt som uttrykker vidtrekkende og dyptgripende betydning av retten til religionsfrihet. Avsnitt 2 av Generell kommentar 22 erklærer:

Artikkel 18 beskytter teistiske, ikke-teistiske og ateistiske overbevisninger, så vel som retten til ikke å oppgi noen religion eller tro. Uttrykkene «tro» og «religion» skal fortolkes liberalt. Artikkel 18 er ikke begrenset i sin anvendelse til tradisjonelle religioner eller til religioner og trosretninger med institusjonelle kjennetegn eller praksiser som ligner de til tradisjonelle religioner. Komiteen ser derfor med bekymring på enhver tendens til å diskriminere mot en hvilken som helst religion eller tro av noen som helst grunn, inklusive det faktum at de er nylig etablert, eller representerer religiøse minoriteter som kan være gjenstand for fiendtlighet fra et dominerende religiøst samfunns side.

MENNESKERETTIGHETSRÅDET

FNs Menneskerettighetsråd er et mellomstatlig organ i De Forente Nasjoners system som er gitt oppgaven å reklamere for og beskytte menneskerettigheter i hele verden, å ta for seg krenkelser av menneskerettigheter, inkludert overtredelser av retten til religiøs frihet, spesielt i USA, og å komme med anbefalinger og resolusjoner for å forsvare og beskytte menneskerettighetene. Det har sine møter i FN-kontorene i Genève. Rådet utgjøres av førtisju av FN's medlemsland som er valgt av FN's Generalforsamling.

FN'S SPESIALRAPPORTØR FOR RELIGIONS- OG TROSFRIHET

Spesialrapportøren for religions- og trosfrihet er en uavhengig ekspert utpekt av FN's Menneskerettighetsråd til å identifisere eksisterende og kommende hindre mot å nyte godt av retten til religions- eller trosfrihet, og å presentere anbefalinger om måter og metoder å overvinne slike hindre.

Rapportøren utgir årlig en rapport om religiøs frihet og utgir også rapporter om land som rapportøren har besøkt offisielt. Med referanse til rapporten E/CN.4/2005/61 foretar Spesialrapportøren besøk til land for å få en inngående forståelse av spesifikke sammenhenger og praksiser og å gi konstruktiv tilbakemelding til det gitte landet og rapportere til Rådet eller Generalforsamlingen.⁵²

DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETSKONVENSJONEN (ECHR)

ECHR er en internasjonal traktat signert og ratifisert av førtisju stater i Europarådet for å beskytte menneskerettigheter og grunnleggende friheter i Europa, inkludert retten til religionsfrihet,

beskyttet av Artikkel 9, og retten til å være fri fra religiøs diskriminering, beskyttet av Artikkel 14. I 1950 ble det lagd utkast til Konvensjonen, som trådte i kraft 3. september 1953. Konvensjonen etablerte Den europeiske menneskerettsdomstolen.

ARTIKKEL 9, ECHR

Artikkel 9 i ECHR inneholder Konvensjonens vesentlige hovedbestemmelse om religions- og trosfrihet som nøye går parallelt med språket i paragrafen om religiøs frihet til Verdenserklæringen og som ble utarbeidet kort tid etter Verdenserklæringen. Det er også en nær parallell til språket om frihet i Artikkel 18 av ICCPR:

1. Enhver har rett til tankefrihet, samvittighetsfrihet og religionsfrihet; denne rett omfatter frihet til å skifte sin religion eller overbevisning, og frihet til enten alene eller sammen med andre og så vel offentlig som privat å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning, ved tilbedelse, undervisning, praksis og etterlevelse.
2. Frihet til å gi uttrykk for sin religion eller overbevisning skal bare bli undergitt slike begrensninger som er foreskrevet ved lov og er nødvendige i et demokratisk samfunn av hensyn til den offentlige trygghet for å beskytte den offentlige orden, helse eller moral, eller for å beskytte andres rettigheter og friheter.⁵³

ARTIKKEL 14, ECHR

Artikkel 14 i ECHR erklærer:

Utøvelsen av de rettigheter og friheter som er fastlagt i denne konvensjon skal bli sikret uten diskriminering på noe grunnlag slik som kjønn, rase, farge, språk, religion, politisk eller annen oppfatning, nasjonal eller sosial opprinnelse, tilknytning til en nasjonal minoritet, eiendom, fødsel eller annen status.⁵⁴

PROTOKOLL NR. 1, ARTIKKEL 2, ECHR

Protokoll nr. 1, Artikkel 2, av ECHR erklærer:

Retten til utdanning

Intet menneske skal bli nektet retten til utdanning. Funksjoner staten påtar seg i utdanning og undervisning, skal den utøve med respekt for foreldres rett til å sikre slik utdanning og undervisning i samsvar med deres egen religiøse og filosofiske overbevisning.

DEN EUROPEISKE MENNESKERETTIGHETSDOMSTOL

Den europeiske domstolen for menneskerettigheter er en internasjonal domstol som ble etablert i 1959 med jurisdiksjon over caser fra førtisju land som for tiden utgjør Europarådet. Den avgir kjennelser på henvendelser fra enkeltpersoner som hevder overtredelser av sivile og politiske rettigheter som er beskrevet i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, inkludert retten til religionsfrihet, beskyttet av Artikkel 9, og retten til å være fri fra religiøs diskriminering, beskyttet av artikkel 14. Siden 1998 har den blitt satt som en heltids-domstol og enkeltpersoner kan henvende seg direkte til den når de uttømmer hjemlige botemidler i sin stat. Domstolen er beliggende i Strasbourg, Frankrike, hvor den kontrollerer respekt for menneskerettighetene til over 800 millioner europeere.⁵⁵

Et økende antall av tilfeller fra Den europeiske menneskerettighetsdomstolen har tatt for deg spørsmål om religiøs frihet beskyttet av artikkelene 9 og 14 i Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen for å påby en streng plikt om nøytralitet fra statens side. Disse casene forbyr også staten å gjenfortolke, feiltolke, vurdere eller undersøke religiøse overbevisninger eller uttrykk for disse overbevisningene.⁵⁶

DEN EUROPEISKE UNIONENS RETNINGSLINJER FOR REKLAME OG BESKYTTELSE AV RELIGIONS- ELLER TROSFRIHET

Den 24. juni 2013 vedtok Den europeiske unionens ministerråd nye retningslinjer for reklame og beskyttelse av religions- eller trosfrihet i EUs policy om eksterne tiltak og menneskerettigheter. Retningslinjene er basert på prinsippene i religiøs frihet, likhet, ikke-diskriminering og mangfoldighet. Retningslinjene bekrefter igjen at hver stat må sørge for at dets system av lover garanterer religionsfrihet og at «effektive tiltak» eksisterer for å hindre eller sanksjonere alle overtredelser. Retningslinjene sier at EU og dens medlemsstater bør fokusere på disse tiltakene:

- bekjempe voldshandlinger basert på religion eller tro
- fremme ytringsfrihet
- fremme respekt for mangfold og toleranse
- bekjempe direkte og indirekte diskriminering; især ved å implementere ikke-diskriminerende lovgivning
- støtte frihet til å forandre eller forlate ens religion eller tro
- støtte rett til å gi uttrykk for religion eller tro
- støtte og beskytter forsvarere av menneskerettigheter, inkludert støtte til individuelle tilfeller, og
- støtte og ta del i sivile samfunn, inkludert religiøse foreninger, ikke-konfesjonelle og filosofiske organisasjoner.

ORGANISASJONEN FOR SIKKERHET OG SAMARBEID I EUROPA (OSCE)

OSCE er et mellomstatlig organ som består av femtisju stater fra Europa, Sentral-Asia og Nord-Amerika. OSCE er verdens største regionale sikkerhetsorganisasjonen. Det retter seg mot et bredt spekter av spørsmål, inkludert religiøs frihet og menneskerettigheter.

Tallrike OSCE-forpliktelser om menneskerettigheter beskytter og fremmer religiøs frihet, uttrykt i prinsipp VII i Slutterklæringen fra Helsinki:

VII. Respekt for menneskerettighetene og de fundamentale friheter, inkludert tanke-, samvittighets-, religions- eller trosfrihet. De deltakende statene vil respektere menneskerettighetene og de fundamentale frihetene, inkludert tanke-, samvittighets-, religions- eller trosfrihet, for alle uten hensyn til rase, kjønn, språk eller religion.

De vil fremme og oppmuntre til effektiv utøvelse av sivile, politiske, økonomiske, sosiale, kulturelle og andre rettigheter og friheter som alle stammer fra den iboende verdigheten til menneskepersonen, og er vesentlige for hans frie og fulle utvikling.

Innenfor dette rammeverket vil de deltakende stater anerkjenne og respekterer den enkeltes frihet til å gi uttrykk for og praktisere, alene eller sammen med andre, religion eller tro i overensstemmelse med det ens egen samvittighet dikterer.

Denne fundamentale forpliktelsen har blitt bekreftet på nytt gjentatte ganger. Med sin begynnelse ved Madrid-møtet i 1983 der de deltakende statene indikerte at de ville «på fordelaktig måte overveie søknader fra samfunn av troende som praktiserer sin tro innenfor sin stats konstitusjonelle ramme, for å bli innvilget statusen som gis dem i sine respektive land for religiøse trosretninger, institusjoner og organisasjoner.»⁵⁷ Dette språket ble forsterket i det avsluttende dokument (1989) i Wien for å indikere at de deltakende stater ikke bare ville «på fordelaktig måte overveie søknader», men at de «vil ... innrømme ved anmodning fra samfunn av troende som praktiserer eller er forberedt på å praktisere sin tro innenfor sin stats konstitusjonelle ramme, anerkjennelse av statusen gitt dem i sine respektive land.»⁵⁸

KONTORET FOR DEMOKRATISKE INSTITUSJONER OG MENNESKERETTIGHETER (ODIHR)

ODIHR OSSE er menneskerettighetsinstitusjonen til Organisasjonen for sikkerhet og samarbeid i Europa (OSSE). ODIHRs arbeid i området religionsfrihet fokuserer på å hjelpe de deltakende statene og de religiøse samfunnene med å beskytte og fremme retten til religionsfrihet.

ODIHR er også engasjert i å hindre og svare på intoleranse og diskriminering basert på religiøse grunner. ODIHR blir i sitt arbeid assistert av et rådgivende panel av tolv medlemmer

ORDLISTE

som er eksperter på religions- og trosfrihet, som tjener som et rådgivende organ som belyser saker om religiøs frihet av betydning og gir anbefalinger for å hjelpe de deltakende statene i å møte OSCE sine forpliktelser relatert til religiøs frihet. Det rådgivende panelet gjennomgår også lovforslag om religiøse saker når de blir invitert til å gjøre det av OSCE-stater, for å sørge for at lovgivningen møter standarder for menneskerettigheter.

Det rådgivende panelet utgav boken Retningslinjer for gjennomgang av lovgivning vedrørende religion eller tro («Retningslinjer»). Disse retningslinjene ble utarbeidet for å hjelpe panelet med i detalj å redegjøre for standarder for religiøs frihet brukt til å gjennomgå staters lover om religion og å gi retningslinjer stater kan følge når de utarbeider slik lovgivning. Retningslinjene ble ønsket velkommen av OSCE sin Parlamentsforsamling ved sin årlige session i juli 2004. Det rådgivende panelet består av eksperter fra hele OSCE-regionen.

REFERANSER

1. *Veien til lykke*, § 18, L. Ron Hubbard, 1981. Se <http://www.thewaytohappiness.org/thewaytohappiness/precepts/respect-the-religious-beliefs-of-others.html>.
2. *En scientologs kodeks*, § 12.
3. Verdenserklæringen om menneskerettigheter, Artikkel 18; Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, Artikkel 18; Den europeiske unionens retningslinjer for reklame og beskyttelse av religions- eller trosfrihet, § 16.
4. De Forente Staters Menneskerettighetskomites generelle kommentarer 22, § 1.
5. «Økende bølge av restriksjoner på religion», september 2012, Pew Research Center.
6. De Forente Staters Menneskerettighetskomites generelle kommentarer 22, § 1.
7. *Ibid.*, § 2.
8. Retningslinjer for gjennomgang av lovgivning vedrørende religion eller tro, utarbeidet av OSCE/ODIHR-panelet av eksperter på religionsfrihet i samråd med Venezia-kommisjonen.
9. Den europeiske unionens retningslinjer for reklame og beskyttelse av religions- eller trosfrihet, § 12.
10. De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, § 3.
11. Verdenserklæringen om menneskerettigheter, Artikkel 18; Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, Artikkel 18; Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Artikkel 9.
12. De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22 § 4; Den europeiske unionens retningslinjer for reklame og beskyttelse av religions- eller trosfrihet, § 13.
13. 1981 FN-erklæringen om avskaffelse av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro, Artikkel 6.
14. De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, § 4.
15. Den europeiske unionens retningslinjer for reklame og beskyttelse av religions- eller trosfrihet, § 40.
16. Se for eksempel *Wisconsin vs. Yoder*, 406 U.S. 205, 1972.
17. Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter; Kunst. 13(3), Den internasjonale konvensjonen om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter, fra Den internasjonale menneskerettighets-loven.

REFERANSER

18. 1981 FN-erklæringen om avskaffelse av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro, Artikkel 5; Konvensjonen om barns rettigheter, Artikkel 14(2); Retningslinjer for gjennomgang av lovgivning vedrørende religion eller tro, utarbeidet av OSCE/ODIHR-panelet av eksperter på religionsfrihet i samråd med Venezia-kommisjonen på 13.
19. Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen Protokoll 1, Artikkel 2; *Handbook on European Non-Discrimination Law*, Den europeiske unions byrå for grunnleggende rettigheter i samarbeid med Den europeiske menneskerettsdomstolen.
20. Rapport fra FNs spesialrapportør for religions- og trosfrihet, ¶ 27-29, HRC 16/53, 15. desember 2010.
21. De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, ¶ 5.
22. Erklæring om religiøs frihet, *Dignitatis Humanae*, promulgert av Hans Hellighet Pave Paul VI, 7. desember 1965.
23. 1981 FN-erklæringen om avskaffelse av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro, Artikkel 2; De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, ¶ 2.
24. 1981 FN-erklæringen om avskaffelse av alle former for intoleranse og diskriminering basert på religion eller tro, Artikkel 3.
25. *Ibid.*, Artikkel 4, De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, ¶ 2.
26. Verdenserklæringen om menneskerettigheter, Artikkel 18; Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, Artikkel 18; Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Artikkel 9; EU-direktiv om likhet ved ansettelse; Den internasjonale arbeidsorganisasjonens konferanse nr. 111
27. *Jehovas Vitner i Moskva vs. Russland* ¶ 120-121 (App. 302/02), 10. juni 2010.
28. Retningslinjer for gjennomgang av lovgivning vedrørende religion eller tro, utarbeidet av OSCE/ODIHR-panelet av eksperter på religionsfrihet i samråd med Venezia-kommisjonen på 16.
29. Rapport fra FNs spesialrapportør for religions- og trosfrihet, ¶ 25 HRC 19/60, 22. desember 2011.
30. Religions- eller trosfrihet: lover som påvirker strukturering av religiøse samfunn, OSCEs evalueringskonferanse, september 1999.
31. Menneskerettighetskomiteens liste over saker, Kasakhstan, CCPR/C/Kaz/Q/1, 2. september 2010.
32. Rapport fra FNs spesialrapportør for religions- og trosfrihet, ¶ 25 HRC 19/60, 22. desember 2011.
33. Se for eksempel OSCE og Venezia-kommisjonens retningslinjer på 16.
34. EU-retningslinjer på ¶ 40-41.

35. Se for eksempel *Metropolitan Church of Bessarabia vs. Moldova*, (App. 45701/99), 2001; *Scientologikirken i Moskva vs. Russland* (App. 18147/02), 2007.
36. *Jehovas Vitner i Moskva vs. Russland* ¶ 101-102 (App. 302/02), 10. juni 2010.
37. Se OSCE og Venezia-kommisjonens retningslinjer på 16-17.
38. Den internasjonale konvensjonen om sivile og politiske rettigheter, Artikkel 18 (3); Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen, Artikkel 9 (2).
39. *Manoussakis andre vs. Hellas*, (59/1995/565/651), 26. september 1996, ¶ 44, De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, ¶ 8.
40. De Forente Nasjoners Menneskerettighetskomites generelle kommentar 22, ¶ 8; *Metropolitan Church of Bessarabia og andre vs. Moldova* (App. 45701), 2001.
41. «Økende bølge av restriksjoner på religion», september 2012, Pew Research Center.
42. Se for eksempel København Dansk Institutt for internasjonale studier, Rytikonen, Helle «Trekker linjen: Karikaturtegningkontroversen i Danmark og USA», 2007, *Islamic Monthly*: «America's Latest Outsiders: Religiøse minoriteters kamp gjennom historien», 13. mars 2013, Bahá'í World News Service: «En kasusstudie i religiøst hat», 7. desember 2013; *Kommentar: «The Guardian Acknowledges a Degree of Anti-Semitism»*, 10. november 2011.
43. *Media* viser til alle former for presse gjennom trykte, audiovisuelle eller elektroniske medier, eller alle andre midler og alle journalister som bringer informasjon gjennom pressen.
44. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/EN/UDHR/Pages/Introduction.aspx>.
45. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/ccpr.aspx>.
46. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CESCR.aspx>.
47. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/Documents/Publications/FactSheet2Rev.1en.pdf>.
48. Se for eksempel <http://www.un.org/documents/ga/res/36/a36r055.htm>.
49. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.
50. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/en/professionalinterest/pages/crc.aspx>.
51. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/CCPR/Pages/CCPRIntro.aspx>.
52. Se for eksempel <http://www.ohchr.org/en/issues/freedomreligion/pages/freedomreligionindex.aspx>.
53. Se for eksempel http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.
54. Se for eksempel http://www.echr.coe.int/Documents/Convention_ENG.pdf.
55. Se for eksempel http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=court&c=#n1354801701084_pointer.
56. *Metropolitan Church of Bessarabia og andre vs. Moldova*, 13. desember 2001.
57. Avsluttende dokument i Madrid-møtet, avsnitt 14, Spørsmål vedrørende sikkerhet i Europa.
58. Avsluttende dokument i Wien, 1989, Spørsmål vedrørende sikkerhet i Europa: Prinsipper, prinsipp 16,3.

CHURCH OF SCIENTOLOGY INTERNATIONAL
6331 HOLLYWOOD BOULEVARD
LOS ANGELES, CA 90028-6329, USA
INFO@SCIENTOLOGYRELIGION.ORG
WWW.SCIENTOLOGYRELIGION.ORG

